

Sprawozdanie komisji budżetowej o regulacji Sanu.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą dnia 16. Września 1874 polecił Sejm komisji budżetowej zbadanie projektu Wydziału krajowego pod l. 17.347 o upoważnienie do użycia z funduszu krajowego kwoty do wysokości 50.000 zł. na regulację Sanu między Przemyślem a Składem solnym. Projekt ten stał się w posiedzeniach komisji dnia 24. i 25. Września przedmiotem dłuższych rozpraw i ścisłego rozbioru, skutkiem którego został przez komisję bez zmiany przyjętym. Genezis projektu Wydziałowego przedstawia się w streszczeniu następująco: c. k. Namiestnictwo przedstawiło 7. Sierpnia 1874 Wydziałowi krajowemu projekt do regulacji Sanu między Przemyślem a Składem solnym skracający tak znacznie bieg tej rzeki, iż długość tejże między wspomnianymi punktami, wynosząca obecnie 18.000 sążni lub $4\frac{1}{2}$ mil zostałaby zredukowaną do 9.223 sążni lub $2\frac{3}{10}$ mil, to jest prawie do połowy. Regulacja ta miała być połączona z robotami chroniącemi brzegi od wylewów. Koszta tych robót wynosić miały wraz z zarządem i kierownictwem 469.397 zł. 58 ct. i miały być w $\frac{2}{3}$ przez skarb państwa a w $\frac{1}{3}$ przez strony interesowane ponoszone, jaki to rozkład kosztów ma już miejsce w robotach regulacyjnych Sanu między Przemyślem a Jarosławiem obecnie wykonanych. Rozprawa zaś konkurencyjna zarządzona przez Namiestnictwo dała następujący rezultat niekorzystny: z kwoty 153.781 zł. 2 ct. przypadającej na strony interesowane, tylko 59.220 zł. zostały przez strony bezwarunkowo zapewnione, 25.661 zł. 2 ct. zaś zostały tylko warunkowo obiecane lub dla nieobecności stron są wątpliwe, nareszcie 68.900 zł. przypadają na strony niezgadzające się wcale na zamierzone roboty.

Tak smutny wynik spowodował Ministerstwo spraw wewnętrznych, któremu przez Namiestnictwo rzecz przedłożoną została, do wezwania reprezentacji krajowej, czyliby nie zagwarantowała trzeciej części kosztów regulacji przypadającej na konkurencyję i czy nie przyjąłaby na siebie odebranie datków od stron interesowanych. Ministerstwo uczyniło to wezwanie, dodając, że bez zapewnienia się o złożeniu datków konkurencyjnych rozpoczęcie robót polecić nie może, gdy w niezliczonych przypadkach rząd doświadczył, iż musiał się zrzec odebrania kwot od stron interesowanych. Równoc-

częście jednak Ministerstwo rozłożyło roboty regulacyjne na lat 10 i to bez podwyższenia rocznej dotacji państwowej na roboty wodne w Galicyi, wynoszącej 60.000 zł., owszem polecając brać na pokrycie $\frac{2}{3}$ kosztów zamierzonej regulacji rocznie przez dziesięć lat połowę tej dotacji, to jest 30.000 zł.

Pod takimi to warunkami Namiestnictwo przedłożyło rzecz regulacji Sanu. Wydział, jakkolwiek niezapoznawał wielkiej doniosłości zamierzonych robót, jednak przedewszystkiem odparł żądanie zagwarantowania trzeciej części kosztów na rzecz konkurencyi przypadającej, słusznie sądząc, że takie wymaganie wzywa właściwie reprezentację krajową do zastąpienia stron interesowanych funduszem krajowym, gdy trudno uwierzyć, aby Ministerstwo na seryo przypisywało Wydziałowi krajowemu, pozbawionemu władzy wykonawczej, większą moc i łatwość w ściąganiu kwot nieuiszczonych które rząd z całym swym sprężystym aparatem przymusowym, nie zdołałby, jak się san przyznaje, od stron konkurencyjnych wydobyć. Wydział tę żadaną gwarancję zastąpił datkiem z funduszu krajowego do wysokości 50.000 zł., jednak tylko w takim razie, gdyby ponowna rozprawa konkurencyjna przy współdziałaniu delegata Wydziału pokryła brakującą jeszcze kwotę 44.000 zł. po wliczeniu 50.000 zł. z funduszu krajowego, bądź na podstawie dobrowolnych oświadczeń, bądź w skutek orzeczeń władz rządowych. Drugi warunek przywiązany przez Wydział do przyzwolenia wspomnianego datku jest arcyważny i zmienia gruntownie i jak najkorzystniej charakter zamierzonych robót regulacyjnych, orzeka bowiem ten warunek, aby c. k. rząd odstąpił od zamierzonego rozłożenia robót na lat 10 i natomiast udzielił specjalną dotację, któraby umożliwiła ich wykonanie w ciągu lat czterech. Tą zmianą najwadliwsza strona projektu rządowego, która cel zamierzony niemal iluzorycznym czyniła, usunięta została.

Gdy nad tym, od pierwotnego projektu rządowego tak stanowczo różniącym się projektem Wydziału w łonie komisji rozprawy się rozpoczęły, niejedna okoliczność zdawała się przenuwiać za zupełnem odnówieniem datku z funduszu krajowych.

I tak fakt, że roboty regulacyjne na tej samej rzece w dalszym jej przebiegu, a mianowicie między Przemyślem i Jarosławiem, wykonują się od lat kilku po $\frac{2}{3}$ kosztem rządu a po $\frac{1}{3}$ kosztem konkurencyi bez najmniejszego dodatku z funduszu krajowego, zdawał się wykazywać, że i w obecnym przypadku regulacja bez pomocy krajowej obejść się może, dalej okoliczność, że nowa ustawa wodna obecnie Sejmowi przedłożona, ma być rychło w Galicyi zastosowaną i że na jej podstawie roboty regulacyjne prawdopodobnie łatwiej i skuteczniej wykonać się dadzą, zdawała się wzywać do wstrzymania się z datkiem krajowym. Nareszcie odzywały się głosy zalecające udzielenie pomocy krajowej w formie pożyczki bezprocentowej stronom interesowanym przyznać się mającej. Jednak po bliższym zbadaniu rzeczy pokazało się, że przykład regulacji Sanu między Przemyślem i Jarosławiem wcale nie jest naśladowania godnym, gdy tamtejsze roboty, jak to później wykazaniem będzie, niewłaściwie i niepomyślnie są wykonane. Co do nowej ustawy wodnej, niepewność, kiedy i z jakimi zmianami takowa przez Sejm zostanie uchwaloną i czy paragrafy stosować się mogący do robót regulacyjnych, zostaną przyjęte, odbiera względem na ustawę wodną wszelkie uzasadnienie. Co się zaś dotyczy zastąpienia datku stałego pożyczką bezprocentową udzieloną konkurencyi, należy uwzględnić, że taka forma pomocy krajowej, nie czyniąca rządowi żadnego ułatwienia, pewnie nie skłoniłaby go do zgodzenia się na zmiany upragnione w prowadzeniu robót. Po uchyleniu tych pozornych zarzutów komisya budżetowa stanęła na najprostszym stanowisku ocenienia jedynie skutków, złych lub dobrych, udzielenia lub odmówienia datku krajowego i przyszła do następującego przekonania:

1. Że w skutek odmówienia datku 50.000 zł. z funduszu krajowego roboty regulacyjne między Przemyślem i Składem solnym zostaną zupełnie zaniechane, lub — co gorzej — zostaną przez rząd rozłożone na 10 lat, bez podwyższenia rocznej dotacji na roboty wodne w Galicyi. W takim razie można z największym prawdopodobieństwem wróżyć: a) że roboty między Przemyślem i Składem solnym będą prowadzone z uszczerbkiem innych robót wodnych w naszym

- kraju, może równie potrzebnych; b) że rozłożenie robót regulacyjnych na czas tak długi koło rzeki tak niezmiernie podlegającej wielkim wylewom doprowadzi w ciągu trwania robót lub do zupełnego zniszczenia lub do tak znacznego uszkodzenia tychże, iż po 10ciu latach straconych i 469.000 zł marnie wydanych, będzie trzeba przystąpić do rekonstrukcyi pierwotnie wykonanych budowli. O ile taka obawa nie jest przesadną poucza nas obecnie Sejmowi przedłożony wniosek posła Zamojskiego, w którym stan robót regulacyjnych Sanu koło Radymna na długi czas rozłożonych w rozpaczliwym swietle się przedstawia, mianowicie zostawiono tam trzy przekopy przez 6 lat bez potrzebnych robót ochronnych dla brzegów. Poucza nas również przykład regulacyi Dunaju koło Wiednia, która jakkolwiek kolosalnym nakładem i wysokim wydoskonaleniem technicznym wykonana, dla ogromu robót potrzebnych musiała być na dłuższy czas rozłożoną i tego roku w Sierpniu, na przededniu wykończenia, w skutek nagłego wylewu znajdowała się w takim niebezpieczeństwie, iż o 24 godzin dłuższe trwanie deszczu byłoby pochłonięło miliony wydane i pracę kilkuletnią.
2. Że tylko przyzwolenie znaczniejszego datku upoważnia reprezentacyę krajową do stawiania rządowi wyżwspomnianych warunków zapewniających należyte, skuteczne i innym robotom wodnym uszczerbku nie czyniące wykonanie regulacyi i że nawet w obec niepomyślnego stanu funduszw krajowych, kwota 50.000 zł. nie wydaje się zbyt wielką, jeżeli takową skrócenie jednej z najważniejszych rzek w kraju o $2\frac{1}{4}$ mil staje się możliwym.
 3. Że słusznie spodziewać się można, iż wznowiona rozprawa konkurencyjna zastanie interesowanych w zupełnie innym usposobieniu, gdy będą mieli przed sobą plan tak dosadnie na korzyść ich zmieniony. Nadzieja iż w takich okolicznościach warunek żądający uzupełnienie dotąd brakującej kwoty 40.000 zł. zostanie spełnionym staje się tem pewniejszą gdy zważymy, że strony konkurencyjne należą do powiatu Przemyskiego, drugiego w rzędzie zamożności i wysokości opłacanego podatku między 74 powiatami Galicyi.
 4. Że w razie gdyby ani rząd ani konkurencyjne strony nie odpowiadały oczekiwaniom komisji budżetowej, gdyby pierwszy nie zgodził się na zmianę rozkładu robót, lub gdyby druga nie przystąpiła z większą gotowością do ofiar i z lepszem zrozumieniem własnego interesu, wtedy dopiero nastąpiłby ten sam wynik. do którego odmówienie datku wprost doprowadziłoby, to jest: zaniechanie regulacyi.

Z tych to powodów komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt Wydziału krajowego.

H. W o d z i c k i,
przewodniczący.

O. H a u s n e r,
sprawozdawca.

The first part of the document is a letter from the Secretary of the State to the Governor, dated January 10, 1862. The letter discusses the state of the Union and the progress of the war. It mentions the recent victories of the Union forces and the hope that the war will soon be over. The Secretary also mentions the need for more soldiers and supplies, and asks the Governor to do what he can to help. The letter is signed by the Secretary of the State, and is dated January 10, 1862.

The second part of the document is a report from the Secretary of the State to the Governor, dated January 15, 1862. The report discusses the state of the Union and the progress of the war. It mentions the recent victories of the Union forces and the hope that the war will soon be over. The Secretary also mentions the need for more soldiers and supplies, and asks the Governor to do what he can to help. The report is signed by the Secretary of the State, and is dated January 15, 1862.

The third part of the document is a report from the Secretary of the State to the Governor, dated January 20, 1862. The report discusses the state of the Union and the progress of the war. It mentions the recent victories of the Union forces and the hope that the war will soon be over. The Secretary also mentions the need for more soldiers and supplies, and asks the Governor to do what he can to help. The report is signed by the Secretary of the State, and is dated January 20, 1862.

The fourth part of the document is a report from the Secretary of the State to the Governor, dated January 25, 1862. The report discusses the state of the Union and the progress of the war. It mentions the recent victories of the Union forces and the hope that the war will soon be over. The Secretary also mentions the need for more soldiers and supplies, and asks the Governor to do what he can to help. The report is signed by the Secretary of the State, and is dated January 25, 1862.

The fifth part of the document is a report from the Secretary of the State to the Governor, dated January 30, 1862. The report discusses the state of the Union and the progress of the war. It mentions the recent victories of the Union forces and the hope that the war will soon be over. The Secretary also mentions the need for more soldiers and supplies, and asks the Governor to do what he can to help. The report is signed by the Secretary of the State, and is dated January 30, 1862.

U c h w a ł a.

I. Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem upoważnia Wydział krajowy do przyścia w pomoc konkurencyi powołanej celem wykonania regulacyi Sanu na przestrzeni między Przemysłem a Składem solnym datkiem z funduszu krajowego do wysokości 50.000 zł. w. a. jednakże tylko w takim razie:

- a) jeżeli c. k. Rząd odstąpi od projektowanego rozłożenia robót regulacyjnych na lat 10 a natomiast udzieli specjalnej dotacyi, któraby umożliwiła ich wykonanie w ciągu lat czterech;
- b) jeżeli wznowiona wskutek przyzwolonej subwencyi krajowej, rozprawa konkurencyjna przy współudziale delegata Wydziału krajowego, taki osiągnie skutek, że brakująca dziś jeszcze część sumy kosztorysowej zostanie na podstawie dobrowolnych deklaracyi stron interesowanych albo wskutek orzeczeń c. k. władz pokrytą a w swoim czasie przez c. k. Rząd ściągniętą.

II. Sejm krajowy objawia życzenie, ażeby pierwszeństwo w uzyskaniu przedsiębiorstwa na wykonanie robót regulacyjnych przez c. k. Rząd konkurencyi przyznanem zostało.
